

Lietuvos psichologų kongresas

Recenzuota kongreso
medžiaga

2025 m. balandžio 25-26 d.
Vilnius

Lietuvos
psichologų
sąjunga

VILNIAUS UNIVERSITETO LEIDYKLA

Filosofijos
fakultetas

EuroPsy
Akredituotas renginys 2025/062

Lietuvos psichologų kongreso organizatoriai:

Lietuvos psichologų sąjunga
Vilniaus universitetas

Mokslo komitetas (pranešimų santraukų recenzentai ir mokslinės programos sudarytojai):

prof. dr. Jurgita Lazauskaitė-Zabielskė (pirmininkė) (VU)
doc. dr. Arvydas Kuzinas (MRU)
prof. dr. Dalia Antinienė (LSMU)
doc. dr. Giedrė Širvinskienė (LSMU)
prof. dr. Kristina Žardeckaitė-Matulaitienė (VDU)
doc. dr. Loreta Gustainienė (VDU)
doc. dr. Raimonda Petrolienė (LPS)
prof. dr. Reda Gedutienė (KU)
prof. dr. Rimantas Vosylis (MRU)
doc. dr. Roma Šimulionienė (KU)
prof. dr. Saulė Raižienė (VU)

Organizacinis komitetas:

Aina Adomaitytė (LPS)
Skaistė Jurevičienė (LPS)
Gabrielė Gudynaitė (VU)
prof. dr. Antanas Kairys (VU)
dr. Marija Turlinskienė (VU)
doc. dr. Raimonda Sadauskaitė (pirmininkės pavaduotoja) (VU)
doc. dr. Olga Zamalijeva (pirmininkė) (VU)

Už pranešimų turinį atsako pranešimų autoriai. Lietuvos psichologų kongreso organizatoriai neprisiima jokios atsakomybės, susijusios su pranešimų santraukų kokybe ar informacijos tikslumu.

Copyright © 2025 [Jurgita Lazauskaitė-Zabielskė, Olga Zamalijeva]. Published by Vilnius University Press
This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution Licence, which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original author and source are credited.
<https://doi.org/10.15388/LPK2025>

Vilniaus universiteto leidykla,
Saulėtekio al. 9, LT-10222 Vilnius
info@leidykla.vu.lt, www.leidykla.vu.lt
Knygos internete *knygynas.vu.lt*
Mokslo periodikos žurnalai *zurnalai.vu.lt*

TRAUMINĖS PATIRTIES IR ASMENYBĖS SAVYBIŲ ĮTAKA KARIŲ PSICHINEI SVEIKATAI, TARNAUJANČIŲ TAIKOS PALAIKYMŲ PAJĖGOSE

THE INFLUENCE OF TRAUMATIC EXPERIENCES AND PERSONALITY TRAITS ON THE MENTAL HEALTH OF SOLDIERS SERVING IN PEACEKEEPING FORCES

Zigmantas Petrauskas* (LR VRM Medicinos tarnyba), Marius Buitkus (Vilniaus universitetas).

* zigpetra@hotmail.com

Įvadas. Šio tyrimo tikslas yra ištirti ryšį tarp stresinio poveikio intensyvumo, asmenybinių savybių ir psichologinių reakcijų į streso poveikį pas 37 Lietuvos karius dalyvavusius pusę metų Taikos palaikymo misijoje Afganistane.

Įvertinimo metodikos Stresinio intensyvumo poveikiui įvertinti misijos metu, buvo naudojama kovinės patirties įvertinimo skalė CES. Asmenybinių savybių įvertinimui buvo naudojamos dvi metodikos: streso įveikimo stilių skalės, koupingas orientuotas į problemą; koupingas orientuotas į emocijas; koupingas orientuotas į vengimą. Ištvėrimingumo įvertinimo skalės; prasminė ir tikslinė žmogaus orientacija (Commitment, CM); kontrolė (Control, CO); sugebėjimas priimti iššūkį (Challenge, CH), tai yra įsitikinimas tuo kad keitimasis – tai gyvenimo dalis ir kad tame yra galimybė augti. Psichologinių reakcijų įvertinimui, reaguojant į streso poveikį buvo naudojamas: psichopataloginės simptomatikos išreikštumo klausimynas SCL-90 R ir trauminio įvykio įtakos įvertinimo klausimynas IES-R;

Tyrimo procedūra Karių tyrimas buvo atliktas savaitės laikotarpyje po sugrįžimo iš misijos. Gauti duomenys buvo apdoroti šiais statistiniais metodais: koreliacinė analizė, regresinė analizė, skalių patikimumo analizė, aprašomoji statistika.

Rezultatai. Šis tyrimas patvirtino duomenis gautus kitų užsienio tyrėjų (Eid ir kt. 1997; Day ir Livingston, 2001), tai kad į problemų vengimą orientuotas koupingo stilius yra susijęs su daugiau išreikšta emocine įtampa ir psichopatalogine simptomatika

Išvados. Atliktame tyrime nenustatyta patikimo ryšio tarp stresinio poveikio intensyvumo (CES skalė) ir psichinės sveikatos rodiklių. Gauti statistiškai patikimi ryšiai tarp koupingo stiliaus ir psichinės sveikatos rodiklių. Didžiausią prognostinę vertę turi streso vengimo skalė (AVCOP), labiausiai ji įtakoja paranoiškumo simptomatikos išraišką (PAR) ir bendrą simptomatikos sunkumo indeksą (GSI), o taip pat pergyvenimų vengimo simptomus susijusius su traumuojančiu įvykiu (IES-AV).

Pagrindiniai žodžiai: stresinio poveikio intensyvumas; asmenybės savybės; psichologinės reakcijos.